

**Česká školní inspekce
Plzeňský inspektorát
Koperníkova 26, 301 00 Plzeň**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIP-409/24-P
Sp. zn. ČŠIP-S-87/24-P

Název	Dětský domov, Horšovský Týn
Sídlo	Nová Ves 1, 346 01 Horšovský Týn
E-mail	ddhtyn@arcom.cz
IČO	48 342 947
Identifikátor	600 028 411
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Pavla Čepičková
Zřizovatel	Plzeňský kraj
Místo inspekční činnosti	Nová Ves 1, Horšovský Týn
Inspekční činnost na místě	23. – 24. 4. 2024

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. b) a zjišťování a hodnocení naplňování školního vzdělávacího programu podle § 174 odst. 2 písm. c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 438/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Výchova a vzdělávání v Dětském domově Nová Ves 1, Horšovský Týn (dále také „zařízení“ nebo „DD“) probíhá v pěti rodinných skupinách (dále „RS“). Zařízení disponuje jedním sociálním bytem. Stravování zajišťuje vlastní jídelna.

K datu inspekční činnosti bylo v zařízení umístěno 31 dětí. Vzdělávání probíhá ve školách v Horšovském Týně a Domažlicích. Jedna zletilá nezaopatřená osoba vzdělávající se ve střední škole byla v péči zařízení na základě smlouvy o setrvání v DD do ukončení přípravy na povolání. Z celkového počtu dětí byly osmi z nich diagnostikovány speciální vzdělávací potřeby.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školského zařízení při plánování své činnosti vychází z koncepčních záměrů, které jsou dále rozpracovány, pravidelně aktualizovány a průběžně vyhodnocovány v ročním plánu výchovně-vzdělávací činnosti, v týdenních plánech a v programech rozvoje osobnosti dítěte (dále „PROD“). Některé organizační a kontrolní pravomoci k řízení dětského domova ředitelka účelně delegovala na sociální pracovníci. Společně pravidelně vyhodnocují úroveň poskytované výchovně-vzdělávací péče a výsledky jsou pak promítány do práce s dětmi. Velmi dobrá je vzájemná informovanost pedagogických pracovníků zařízení, což umožňuje jejich účinnou spolupráci v rámci výchovně-vzdělávacího působení a aktivně reagovat na vývoj zdravotního a psychického stavu každého dítěte. Přenos informací o dění v jednotlivých RS a o plnění PROD se děje elektronicky, ale i prostřednictvím každodenních setkání pedagogů při předávání služeb. Zákonní zástupci získávají informace o svých dětech telefonicky a při osobních jednáních.

Od minulé inspekční činnosti v roce 2019 došlo k obměně pedagogického sboru. Výchovu a vzdělávání zajišťuje deset vychovatelů, z nichž šest, kteří nesplňují kvalifikační požadavky, si potřebné vzdělání doplňuje studiem. Všichni vychovatelé splňují podmínku psychické způsobilosti a bezúhonnost. Večerní, noční a ranní službu, která dle rozpisu pracovní doby zasahuje do večerních i denních činností dětí, zajišťují asistenti pedagoga. Další vzdělávání pedagogických pracovníků v DD je zaměřeno především na doplňování potřebného speciálně-pedagogického vzdělání. Chybí však systematické vzdělávání zaměřené na specifika práce zejména se staršími dětmi, např. na rizika vzniku sociálně-patologických jevů, práci s náročným chováním nebo na aktivity a přístupy vhodné pro tuto věkovou kategorii. Frekvence účasti na vzdělávání je celkově nízká. V loňském školním roce proběhla pouze jedna společná vzdělávací akce zaměřená na poskytnutí první pomoci.

Zařízení má velmi dobré prostorové a materiální předpoklady pro realizaci svého školního vzdělávacího programu. Prostory pro RS jsou přizpůsobeny běžným bytovým jednotkám. Pro rekreační a sportovní činnost je k dispozici zahrada, hřiště a pro realizaci zájmů dětí keramická dílna. V zařízení mají děti prostor, kde si mohou uchovávat své osobní věci uzamčené s možností volného přístupu k nim.

Jídelna zařízení zajišťuje celodenní stravování, děti si občas dokončují večeře ve spolupráci s vychovateli ve standardně vybavených kuchyních v RS. Mimo tyto jednoduché úkony nejsou děti systematicky vedeny k přípravě jídla. Suroviny k přípravě večeře nejsou dětmi nakupovány a není tak dostatečně posilována jejich finanční gramotnost a příprava na samostatný život.

Problematika zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí je formulována ve vnitřních dokumentech školského zařízení. Na začátku školního roku i v jeho průběhu jsou děti prokazatelným způsobem seznamovány s pravidly bezpečnosti a ochrany zdraví.

Hlavním zdrojem příjmu dětského domova jsou prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu, finanční dary určené na podporu mimoškolních aktivit dětí a materiálního vybavení jejich pokojů, ošetřovné a přídavky na děti. Získané finance umožňují vytvářet vhodné podmínky pro výchovu a vzdělávání dětí. K obvyklým finančním zdrojům se daří dětskému domovu získávat sponzorské dary, které používá zejména na zimní a letní dětské tábory, vánoční dárky a mimořádné kapesné dětí. Dětem je poskytováno kapesné, osobní dary a věcná pomoc nebo peněžitý příspěvek při ukončení pobytu v domově v souladu s právními předpisy a s vnitřním řádem dětského domova.

Hodnocení průběhu vzdělávání

DD zajišťuje přijetí dítěte v těsné spolupráci se všemi zainteresovanými institucemi. S ohledem na věk a mentální schopnosti jsou děti při příchodu do DD, ale i v průběhu pobytu v zařízení prokazatelně seznámeny se svými právy a povinnostmi, což děti potvrdily během rozhovorů se školními inspektorkami. Každému dítěti je přidělen klíčový pracovník, který s dítětem většinou již v průběhu adaptačního období pracuje na stanovení cílů individuálního PROD v souladu s aktuálními potřebami dítěte. Sourozenci jsou obvykle zařazeni do stejných RS. V případě výrazných sourozeneckých konfliktů jsou nejen na základě doporučení, ale i na základě poznatků vychovatelů rozděleni.

Během hospitovaných aktivit byl patrný individualizovaný přístup vychovatelů k jednotlivým dětem v souladu s jejich specifickými potřebami. Byly sledovány odpolední a podvečerní aktivity ve všech RS, ve kterých byly děti různého věku a pohlaví. Toto uspořádání umožňovalo dětem získávat zkušenosti s vrstevníky různého věku a učit se rozvíjet komunikační dovednosti a sociální interakci. Různorodé aktivity v RS podporovaly také rozvoj kognitivních dovedností dětí. Aktivity vycházely z týdenního programu výchovně vzdělávací činnosti, který navazoval na obecný roční plán a byl provázán s konkrétními úkoly v PROD jednotlivých dětí. Řízené činnosti (např. výtvarné či sportovní) byly organizačně dobře připravené i realizované, pedagogové respektovali aktuální možnosti a schopnosti dětí, rozvíjeli jejich dovednosti, oceňovali snahu. Nabízené aktivity byly většinou vhodné spíše pro mladší školní věk. Dostatek prostoru byl dětem ponecháván i k vlastní přirozené aktivitě v závislosti na věku, např. ke společenským hrám, využívání audiovizuální techniky a volnému pobytu na zahradě.

Děti se aktivně účastnily zájmových aktivit v DD i mimo něj. Podpora dětí v navazování vztahů mimo DD prostřednictvím účasti na externích zájmových nebo volnočasových aktivitách je pro ně motivující.

Pedagogové dětem pravidelně umožňují trávit volný čas na samostatných vycházkách, což většina z nich také využívá. Komunikace vychovatelů s dětmi byla otevřená a děti se na ně většinou s důvěrou obracely s dotazy i žádostmi. V prostředí panovala příjemná atmosféra a bylo zřejmé, že mezi pedagogy a dětmi existuje až na výjimky pozitivní vztah. Ve všech činnostech bylo patrné propojení s reálným životem. Děti byly vedeny k samostatnosti a zodpovědnosti, ale v případě potřeby dostávaly podporu a motivaci od vychovatelů. Všechny děti se mohly v zařízení vzájemně navštěvovat, část dne trávit společně venku.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Neformální hodnocení výsledků dětí probíhá většinou večer s vychovateli, kdy je dětem také poskytnut prostor k vyjádření. Hodnocení dětí se provádí i prostřednictvím opatření ve výchově, přičemž pozitivní opatření převažují nad negativními. Z rozhovorů s dětmi vyplynulo, že hodnocení respektují, jeho smyslu a účelu rozuměly. Také výše kapesného byla dětem známa. Názor dětí na výběr školy je respektován při zohlednění jejich vzdělávacích schopností a možností. Vychovatelé pravidelně sledují vývoj a chování dětí, reagují na náznaky školní neúspěšnosti a pomáhají jim s přípravou na vyučování. Výsledky výchovného působení i vzdělávání jsou průběžně projednávány na pedagogických radách. Vedení zařízení se také zabývá podněty dětí a následně i přijímá většinou účinná opatření. V rozhovorech se školními inspektorkami děti vyjádřily pozitivní hodnocení pobytu v DD.

Vypracované PROD jsou detailní a vycházejí z individuálních potřeb každého dítěte. Je z nich patrná dobrá znalost dětí ze strany vychovatelů, včetně jejich vzdělávacích možností a speciálních potřeb. Hodnocení PROD se provádí pravidelně. Klíčový pracovník sleduje vývoj, výsledky, spokojenost a potřeby dítěte. Využitím formativní zpětné vazby jsou hodnoceny pokroky dětí v jednotlivých oblastech. Výchova je zaměřena na motivaci, přípravu na vyučování, podporu volnočasových aktivit a rozvoj sociálních dovedností.

K prevenci rizikového chování využívá zařízení řadu činností a aktivit, včetně zapojení externích odborníků. Minimální preventivní program odráží potřeby dětí v zařízení. Užívání návykových látek dětmi (kouření) se nedaří eliminovat. Počet útěků dětí je minimální. Útek jako způsob řešení vlastních problémů dětí v rozhovorech odmítaly.

DD pravidelně spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, s pracovníky sociálních odborů, soudy, s Policií ČR a dalšími orgány. K harmonickému rozvoji osobnosti dětí přispívají také různorodé aktivity organizované DD. Do veřejného života města nebo regionu se na významných akcích DD zapojuje např. prezentací výrobků vytvořených dětmi. Pravidelný kontakt se svými biologickými rodinami je dětem umožněn v rámci víkendových či prázdninových pobytů. Ke komunikaci s rodinami využívají děti jak vlastní mobilní telefony, wifi síť, ale také zdarma telefon DD. Zařízení umožňuje mladým dospělým pokračovat v pobytu v DD po dosažení zletilosti. Před samotným odchodem z DD jsou pak děti či mladí dospělí připravováni na samostatný život. K efektivitě přechodu přispívají krátkodobé či dlouhodobé brigády či možnost získat řidičské oprávnění, ke kterým jsou mladí dospělí nejen motivováni, ale i finančně podporováni.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Od poslední provedené inspekční činnosti v roce 2019 došlo ve školském zařízení k pozitivnímu posunu v materiální oblasti.

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- Někteří pedagogové nespĺňují požadavky na odbornou kvalifikaci. (3.1)
- Pedagogičtí pracovníci dlouhodobě nerozvíjejí své odborné kompetence prostřednictvím dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti speciální pedagogiky, prevence rizikového chování, činností s dětmi s poruchou chování nebo dětí s neurologickým, popř. psychiatrickým onemocněním. (3.5)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Zajistit vzdělávání kvalifikovanými pedagogy.
- Umožnit pedagogickým pracovníkům přístup k supervizi jako možnosti vnímat a reflektovat jinak vlastní práci nebo vzájemné vztahy.
- Podpořit rozvoj odborných kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti výchovy a vzdělávání v dětských domovech zajištěním jejich dalšího vzdělávání v oblasti speciální pedagogiky, etopedie nebo prevence rizikového chování.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školského zařízení ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínce, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina Dětského domova, Horšovský Týn – Nová Ves 1 ze dne 31. srpna 2001, vydaná Plzeňským krajem pod čj. 492/01 včetně dodatků č. 1 – 13
2. Jmenování na vedoucí pracovní místo ředitele vydané hejtmánem Plzeňského kraje s účinností od 1. ledna 2019
3. Dokument Studium pro ředitele škol a školských zařízení vydané KCVJŠ z 17. 6. 2020
4. Vnitřní řád dětského domova účinný od 1. 1. 2024
5. Vnitřní řád školní jídelny z 1. 9. 2023
6. Školní vzdělávací program účinný od 1. 9. 2023
7. Koncepce dětského domova 2022 – 2025
8. Záznamy z pedagogických rad od školního roku 2022/2023
9. Zpráva o činnosti za školní rok 2022/2023
10. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků - 2023/2024
11. Plán výchovně vzdělávací činnosti rodinných skupin ve školním roce 2023/2024
12. Týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti vedené ve školním roce 2023/2024
13. Kniha úředních návštěv, kniha návštěv za školní rok 2023/2024
14. Knihy denní evidence – školní rok 2023/2024
15. Spisy dětí (vzorek)
16. Jednací protokol účinný od 2. 1. 2019
17. Programy rozvoje osobnosti dítěte (vzorek)
18. Elektronický systém EVIX

19. Minimální preventivní program platný ve školním roce 2023/2024
20. Účetní podklady za rok 2023
21. Podklady ke kvalifikaci pedagogů
22. Dokumentace ke školnímu stravování a BOZ

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Ing. Drahúše Šefčíková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Petra Holopírková, kontrolní pracovnice

Mgr. Jitka Křížková, MBA, odborník na vzdělávání žáků se speciálními potřebami

13. 5. 2024